

Bijlage 2: details berekeningen als toelichting bij de raadsbrief ‘Uitkomsten meicirculaire en effect op begrotingssaldo 2026 en meerjarenperspectief 2027-2030’

Effect op het begrotingsresultaat 2026 tot en met 2030

Bij het maken van de berekeningen is als volgt gehandeld:

- Gebruik makend van de rekenmodule Pauw wordt de uitkomst van de meicirculaire 2026 berekent.
- Hiervan wordt dan de uitkomst van de laatste berekening decembercirculaire 2025 afgetrokken.
- Het alsdan ontstane verschil is nog niet het resultaat voor onze begroting; daarvoor wordt het verschil gecorrigeerd voor:
 - inbegrepen bedragen van taakmutaties
 - inbegrepen bedragen van integratie-decentralisatieuitkeringen
 - inbegrepen bedragen van de 3 decentralisaties - integratieuitkering sociaal domein (Jeugd, WMO en Participatie)
 - inbegrepen compensatie Oekraïne.
- Vervolgens resteert het effect op het begrotingsresultaat.
- Dit effect wordt vergeleken met het afgegeven perspectief in de Bestuursrapportage 2026-I en de Kaderbrief 2027.

1. Uitkomsten van de meicirculaire 2026 (gemeentefonds)

1.1 Prognose Kaderbrief 2027:

In de Kaderbrief 2027 is een indicatieve doorrekening opgenomen op basis van de Voorjaarsnota 2026. In deze berekening is de verwachte (extra) loon- en prijsaccres budgettair neutraal opgenomen, de bijstelling ruimte onder het plafond BCF en de effecten van de september- en decembercirculaire. Laatsgenoemde is meegenomen omdat de begrotingstand van november 2025 als basis is gebruikt van de kaderbrief 2027 en de september- en decembercirculaire op dat moment nog niet verwerkt waren.

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
<u>Meerjarenperspectief Kaderbrief 2027</u>					
Gemeentefonds		-694.000	-705.000	-729.000	13.700.000
Verwachte indexaties nieuwe jaarschijf					-13.700.000
Accresontwikkeling meicirculaire 2026		1.474.000	2.066.000	1.180.000	1.782.000
Te verwachten reguliere prijsontwikkelingen (stelpost)		-1.474.000	-2.066.000	-1.180.000	-1.782.000
Bijstelling ruimte onder het plafond BCF		-729.000	-729.000	-729.000	-729.000
Verwachte afname algemene uitkering		-1.423.000	-1.434.000	-1.458.000	-729.000

1.2. Uitkomsten meicirculaire 2026

Gemaakte keuzes bij berekeningen meicirculaire 2026

De berekeningen van de meicirculaire 2026 zijn hieronder weergegeven. Bij deze berekeningen zijn een aantal keuzes gemaakt. Deze zijn gespecificeerd in paragraaf 3.

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
Stand decembercirculaire 2025	350.552.352	355.267.740	355.037.835	365.944.843	379.700.313
Stand meicirculaire 2026	350.973.609	361.907.622	357.655.125	360.405.875	375.267.546
Verschil (= toename inkomsten) = A	421.257	6.639.882	2.617.290	-5.538.968	-4.432.767
<u>Waarvan inbegrepen bedragen = B</u>					
I. Taakmutaties	-485.829	1.736.514	-77.198	-7.872.830	-8.228.556
II. Integratie/decentralisatieuitkeringen	2.023.135	3.706.715	239.883	308.622	396.069
III. Integratieuitkering sociaal domein	1.167.504	1.089.577	1.254.814	1.015.521	880.045
IV. Compensatie Oekraïne	0	0	0	0	0
Totaal inbegrepen bedragen = B	2.704.810	6.532.806	1.417.499	-6.548.687	-6.952.442
Effect op het begrotingsresultaat (A-B)	-2.283.553	107.076	1.199.791	1.009.719	2.519.675

De posten onder B. worden in paragraaf 2 in detail verder toegelicht.

Verschillen analyse 2027–2030 t.o.v. afgegeven financieel perspectief Kaderbrief 2027

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
<u>Meerjarenperspectief Kaderbrief 2027</u>					
Verwachte afname algemene uitkering		-1.423.000	-1.434.000	-1.458.000	-729.000
<u>Effect Meicirculaire 2026</u>					
Effect op het begrotingsresultaat na meicirculaire 2026	-2.283.553	107.076	1.199.791	1.009.719	2.519.675
Stelpost prijsstijging		-217.451	-969.234	40.529	-571.848
Correctie verschil in administratie	-169.799	-160.404	-178.993	226.272	
Mutatie BUIG-budget (voorjaarsnota 2026)	272.000	-303.000	-286.000	93.000	66.000
Af: doorvertaling naar de kosten BUIG binnen onze begroting	-272.000	303.000	286.000	-93.000	-66.000
Verschil (= afname/toename inkomstent.o.v. afgegeven perspectief)	-2.453.352	1.152.221	1.485.564	2.734.520	2.676.827

Het verschil in uitkomst van de meicirculaire 2026 in vergelijking met het afgegeven financieel perspectief in de Kaderbrief 2027 wordt veroorzaakt door het feit dat in de kaderbrief alleen een inschatting is gemaakt op basis van onderstaande ontwikkelingen:

1. Het meerjarig effect van de september- en decembercirculaire (deze waren nog niet verwerkt in de basis die is genomen voor de Kaderbrief 2027)
2. Een inschatting van het toevoegen van jaarschijf 2030 (hier staat een stelpost tegenover, dus zonder effect)
3. Accresontwikkeling loon/prijs indexatie (hier staat in de kaderbrief 2027 een stelpost tegenover, dus zonder effect).
4. Bijstelling onder het plafond BCF (zie punt 1, hieronder).

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
<u>Verklaring</u>					
Afrekening ruimte onder plafond BTW Compensatiefonds 2025	-1.425.889				
Vrijval t.g.v. resultaat tranche 2026 accresontwikkeling	1.222.190	1.222.190	1.222.190	1.222.190	1.222.190
Incidentele compensatie (uitstel vervanging abonnementstarief Wmo)		205.663			
Hoeveelheidsverschillen/uitkeringsbasis	-1.870.216	-689.745	-352.613	83.368	899.616
Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven	-243.167	-505.415	-523.935	-478.055	-460.237
Sept. & Dec. Circulaire al verwerkt in begroting via Besluit Begrotingswijzigingen		694.000	705.000	729.000	
Correctie verschil in administratie	-169.799	-160.404	-178.993	226.272	
Vrijval Participatie - Hervredering Rijksbijdrage Beschut Werk	54.529	386.130	614.115	951.946	1.015.459
Saldo overig / afronding	-21.000	-198	-200	-201	-201
Totaal analyse verschil afgegeven perspectief Meicirculaire 2026	-2.453.352	1.152.221	1.485.564	2.734.520	2.676.827
- Kaderbrief 2027	-2.453.352	1.152.221	1.485.564	2.734.520	2.676.827

In de meicirculaire 2026 is rekening gehouden met:

1. Afrekening ruimte onder plafond BTW Compensatiefonds 2025

Bij Miljoenennota 2026 werd de ruimte onder het plafond voor 2025 voor de gemeenten geraamd op € 428 miljoen. Bij de definitieve afrekening blijkt deze ruimte te zijn afgenomen met € 213 miljoen. De totale ruimte onder het plafond van 2025 is daarmee € 216 miljoen. Dit wordt verrekend met het gemeentefonds. De ruimte onder het plafond BTW Compensatiefonds over 2025 wordt in de meicirculaire 2026 afgerekend. Dit geeft een (incidenteel) nadeel in 2026.

In de begroting 2027 mag een structurele stelpost ter grootte van het relatief aandeel van de gemeente in de ruimte onder het plafond van het vorige begrotingsjaar worden opgenomen. In 2025 is de ruimte onder het plafond gedaald van € 332 miljoen in 2024 naar € 216 miljoen in 2025. In dat kader vindt er een bijstelling plaats (nadelig) van de stelpost ruimte onder het plafond BCF. De provinciaal toezichthouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting. Het effect voor het jaar 2026 wordt meegenomen bij Berap 2026-II.

2. Accresontwikkeling i.v.m. indexatie lonen/prijzen en volume – Tranche 2026

Het accres is voor het jaar 2026 bij Voorjaarsnota 2026 definitief vastgesteld en de raming voor de jaren 2027 en verder is geactualiseerd op basis van de ontwikkeling van het bbp van het Centraal Economisch Plan (CEP) door het Centraal Planbureau (CPB). Het extra LPO-acres is bij de Kaderbrief 2027 budgettair neutraal verwerkt door dit te reserveren in de stelpost prijsstijgingen. In tegenstelling tot wat is afgegeven bij de kaderbrief, is er nu voor gekozen om de tranche 2026 (€ 1.222.190) structureel in te zetten ten gunste van het begrotingsresultaat, terwijl het accres 2027–2030 wordt toegevoegd aan de stelpost prijsstijgingen. Vorig jaar is dezelfde keuze gemaakt. Ook nu is dit een bewuste afweging, niet een automatische lijn voor toekomstige jaren. Deze keuze sluit aan

bij de huidige financiële situatie en verkleint het tekort voor 2026 aanzienlijk. Tegelijkertijd blijft voor de jaren daarna ruimte beschikbaar om toekomstige prijsontwikkelingen op te vangen. We gaan ervan uit dat de budgetten voor 2026 correct zijn opgenomen, maar erkennen dat hiermee een risico op tegenvallers ontstaat. De BERAP wordt gebruikt als bijsturingsinstrument wanneer prijsstijgingen toch niet volledig blijken te zijn verwerkt.

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
Tranche 2026	1.222.190	1.222.190	1.222.190	1.222.190	1.222.190
Tranche 2027		217.451	217.451	217.451	217.451
Tranche 2028			751.783	751.783	751.783
Tranche 2029				-1.009.763	-1.009.763
Tranche 2030					612.377
Totaal	1.222.190	1.439.641	2.191.424	1.181.661	1.794.038

3. Incidentele compensatie (uitstel vervanging abonnementstarief Wmo)

De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015 was ingeboekt per 1 januari 2027. Echter, nu blijkt dat deze niet eerder dan per 1 januari 2028 kan worden ingevoerd. Aangezien de besparing van de vervanging van het abonnementstarief al was ingeboekt, is er over deze middelen geen accres opgebouwd. Derhalve wordt dit incidenteel gecompenseerd.

4. Hoeveelheidsverschillen/uitkeringsbasis

De bij de berekening van de opbrengst gemeentefonds gehanteerde landelijke basisgegevens zijn voor 2026-2030 geactualiseerd op basis van actuele verwachtingen. Voor de meerjarige ontwikkeling wordt de groei-inschatting van de circulaire gevolgd, op voorwaarde dat het aannemelijk is dat de gemeente meerjarig ongeveer de landelijke trend zal volgen. Als duidelijk is dat de ontwikkeling van de gemeente op een bepaalde maatstaf afwijkt van de landelijke trend, dan hanteert de gemeente de eigen trend. Tevens heeft het Rijk voor een aantal maatstaven de prijs per eenheid naar beneden bijgesteld. Samengenomen geeft dit voor 2026 tot en met 2028 incidentele negatieve effecten en in 2029 en 2030 een positief effect.

5. Maatstaf ozb: WOZ-waardering en aanpassing rekentarieven

Hierbij zijn twee ontwikkelingen van belang:

- De WOZ-waarden 2026 zijn op basis van de meest recent informatie van team Belastingen geactualiseerd. Ook is voor 2026 rekening gehouden met een landelijke inschatting van de gemiddelde waardestijging. Dit geeft hogere waarden en derhalve een hogere aftrekpost in het gemeentefonds.
- Landelijk wordt voor 2026 in deze circulaire rekening gehouden met waardestijgingen en inflatie waardoor de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen stijgen en het rekentarief wordt aangepast. Dit draagt ook bij aan een hogere aftrekpost in het gemeentefonds.

6. Het meerjarig effect van de september- en decembercirculaire

De effecten waren nog niet verwerkt in de basis die is genomen voor de Kaderbrief 2027. De septembercirculaire 2025 is verwerkt in het besluit begrotingswijzigingen van december en de decembercirculaire 2025 in het besluit begrotingswijzigingen van mei. Deze effecten zitten vanzelfsprekend niet in de meicirculaire 2026.

7. Correctie administratie, vrijval Participatie – Herverdeling Rijksbijdrage Beschut Werk

Abusievelijk is er een verschil ontstaan tussen de financiële administratie en de softwareapplicatie Lias Pauw die gebruikt wordt voor het gemeentefonds. Dit verschil wordt hiermee gecorrigeerd. Daarnaast krijgen wij extra middelen voor de herverdeling rijksbijdrage Beschut Werk. Dit extra geld wordt ten gunste van de algemene middelen gebracht.

1.3. Begrotingsresultaat inclusief opgaven

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
Saldo Berap 2026-I en Kaderbrief 2027 inclusief autonome ontwikkelingen	-5.098.000	-6.509.000	-9.492.000	-12.105.000	-12.846.000
Effect Meicirculaire 2026	-2.453.352	1.152.221	1.485.564	2.734.520	2.676.827
Saldo begrotingsresultaat inclusief opgaven (2027-2030 indicatief)	-7.551.352	-5.356.779	-8.006.436	-9.370.480	-10.169.173

Het saldo van de Bestuursrapportage 2026-I verslechtert met afgerond € 2,5 miljoen. Dit betekent dat het begrotingssaldo voor 2026, bij de Bestuursrapportage ingeschat op € 5,1 miljoen nadelig,

inclusief de meicirculaire uitkomt op € 7.6 miljoen nadelig. Het financieel perspectief zoals afgegeven bij de Kaderbrief 2027 is als gevolg van de actuele ontwikkelingen verbeterd. De meicirculaire 2026 geeft een voordeel van circa € 1.1 miljoen in 2027 oplopend tot circa € 2.7 miljoen in 2030.

Hoewel de tabel laat zien dat het begrotingsbeeld in 2027 gunstiger lijkt dan in 2026, is het belangrijk te benadrukken dat dit beeld nog niet volledig is. In de Bestuursrapportage 2026-I is het verwachte tekort op de jeugdzorg voor 2026 al verwerkt, maar deze effecten zijn nog niet opgenomen in het meerjarig perspectief vanaf 2027. In de Kaderbrief 2027 zijn deze tekorten namelijk als PM-post opgenomen en nog niet gekwantificeerd. Dit betekent dat de tekorten vanaf 2027 nog zullen toenemen zodra de structurele effecten van de jeugdzorg worden verwerkt.

2. Specificatie taakmutaties, integratie- en decentralisatie uitkeringen

2.1. Taakmutaties (I)

Het effect van de taakmutaties is als volgt te specificeren:

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Door te geven bedragen aan beleidsveld</i>					
Wet handhaving sociale zekerheid	49.729	14.210	14.920	15.728	16.629
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo		1.730.606			
Huishoudelijke hulp uit de Wmo				-11.117.417	-11.621.134
Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo				3.318.892	3.469.275
Kinderopvang pleegouders	60.842	62.425			
Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg	-490.789				
'Weeffout' Jeugdzorg	-82.532	-85.121	-87.228	-90.033	-93.326
Ketensystemen jeugd	-4.628	-4.774	-4.890		
Basisregistratie Personen (BRP): centralisering inschrijving vergunninghouders	1.779				
Wet op de lijkbezorging	-20.230	19.168			
I. Totaal taakmutaties	-485.829	1.736.514	-77.198	-7.872.830	-8.228.556

2.2. Integratie/decentralisatieuitkeringen (II)

Het effect van de integratie/decentralisatieuitkeringen is als volgt te specificeren:

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Door te geven bedragen aan beleidsveld</i>					
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-20.915	-20.915	-20.915	-20.915	-20.915
Vrouwenopvang (DU)	-8.861	-8.867	-8.867	-8.867	-8.867
Voorschoolse voorziening peuters (DU)	-824	-824	-824	-824	-824
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	-12.768	-12.768	-12.768	-12.768	-12.768
LHBTI-emanipatiebeleid (DU)	20.000				
Wet betaalbare huur (DU)	4.045	3.883	4.045	1.683	
Nationaal Actieplan Dakloosheid (DU)	-4.423	-4.423	-4.423	-4.423	-4.423
Impulsbudget arbeidsmarktregio's (DU)	96.529				
Overheidsbrede Dienstverlening (DU)	11.129	11.129	11.129	11.129	11.129
Armoedebestrijding kinderen (DU)		-16.761	-16.761	-16.761	-16.761
Aanpak overlast asielzoekers	100.000				
Gebiedsgerichte leeraanpak funderingsproblematiek	1.000.000				
Erfgoed en Overheid	55.000				
Alleenverdienersproblematiek	259.274				
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	166.435				
IBO Problematische schulden	178.590				
Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	147.047	218.149	289.267	360.368	449.498
Ondersteuning lokale politieke partijen	32.877				
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		3.522.916			
Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen		15.196			
II. Totaal integratie/decentralisatieuitkeringen	2.023.135	3.706.715	239.883	308.622	396.069

2.3. Integratieuitkering sociaal domein (III)

Het effect op de budgetten van de integratieuitkering sociaal domein is als volgt te specificeren:

Bedragen x €	2026	2027	2028	2029	2030
<i>Door te geven bedragen aan beleidsveld</i>					
Beschermd Wonen - loon/prijscompensatie	620.920	620.920	620.920	620.920	620.920
af: verrekening stelpost Indexatie beschermd wonen	-621.000	-621.000	-621.000	-621.000	-621.000
af: restant telpost Indexatie beschermd wonen t.g.v. algemene middelen	-21.000				
Participatie - loon/prijscompensatie WSW	1.160.660	1.082.210	1.248.388	1.008.728	872.803
Participatie - Hervreiding Rijksbijdrage Beschut Werk	54.529	386.130	614.115	951.946	1.015.459
af: ten gunste van algemene middelen	-54.529	-386.130	-614.115	-951.946	-1.015.459
Participatie Structurele bijdrage Beschut werk	6.924	7.447	6.506	6.872	7.322
III. Totaal integratie-uitkering sociaal domein	1.167.504	1.089.577	1.254.814	1.015.521	880.045

Toelichting Hervreiding Rijksbijdrage Beschut Werk: Deze rijksbijdrage bestaat voor het jaar 2026 enkel uit loon/prijs compensatie. Vanaf 2027 komen extra middelen beschikbaar waarbij onder meer de realisatie van beschut werk meetelt. De gemeente Emmen heeft hier voordeel van, onder meer door het wegwerken van de wachtlijst per 31 december 2024. De middelen worden voornamelijk aan de algemene middelen toegevoegd. De actie met het wegwerken van de wachtlijst is immers ook in eerste instantie deels uit de algemene middelen bekostigd. De tijd was te kort om een nadere uitsplitsing te maken voor deze brief.

2.4. Compensatie Oekraïne (IV)

Er zijn in deze circulaire geen compensatiemiddelen voor kosten in verband met opvang Oekraïners beschikbaar gesteld.

3. Gemaakte keuzes bij berekeningen meicirculaire 2026

De berekeningen van de meicirculaire 2026 zijn hiervoor weergegeven. Bij die berekeningen zijn een aantal keuzes gemaakt. Deze beleidskeuzes zijn de volgende:

Algemeen

- De ruimte onder het plafond BTW-Compensatiefonds nemen we mee op basis de meest actuele stand (ruimte volgens de meicirculaire 2026)
- Voor de basisgegevens bepalen we ieder jaar rondom de meicirculaire voor het huidige jaar opnieuw het vertrekpunt aan de hand van de meest actuele gegevens die beschikbaar zijn. Daarmee hebben we een actueel beeld van het relatieve aandeel van de gemeente in het totaal van het gemeentefonds. Voor de meerjarige ontwikkeling volgen we waar dat logisch is de landelijke ontwikkeling die het Rijk hanteert. Daarmee hebben we een geringere foutkans bij foutieve landelijke prognoses door een dempend effect van de uitkeringsfactor. Deze meerjarige indexcijfers publiceert het Rijk samen met de meicirculaire. Als overduidelijk is dat de ontwikkeling in onze gemeente op een bepaalde maatstaf afwijkt van de landelijke ontwikkeling, dan worden eigen inschattingen gehanteerd.

Taakmutaties en integratie/decentralisatieuitkeringen

- Taakmutaties en integratie/decentralisatie uitkeringen worden in principe in eerste instantie opzijgezet (worden centraal gereserveerd) en hebben geen effect op het resultaat. Op een later moment wordt bekeken of de middelen voor de genoemde doelen nodig zijn of alsnog kunnen vrijvallen ten gunste van het jaarrekening resultaat. Eveneens geldt dat te realiseren besparingen (kortingen) ook budgettair neutraal verwerkt worden en gerealiseerd moeten worden door de beleidsteams of op een later moment ten laste komen van het resultaat. De beleidsteams kunnen een beroep op deze middelen doen door middel van een collegevoorstel (bij bedragen > € 400.000 moet tevens een raadsvoorstel worden gemaakt). Op deze manier blijft er een transparante en bestuurlijke controle over de middelen, waarmee we door een grensbedrag te hanteren tegelijkertijd de administratieve kosten terugbrengen en zorgen voor efficiëntere verwerking. Voor extra taken tot € 35.000 per jaar moet dekking gevonden worden binnen de

huidige budgetten. Deze middelen vallen vrij ten gunste van de taakstelling. Het college van burgemeester en wethouders beoordeelt en beslist uiteindelijk over de toekenning van de middelen > € 35.000.

- Middelen voor jaar T, moeten ook besteed worden in jaar T. Indien middelen niet worden opgehaald of de besteding in 2026 is niet realistisch, vallen de middelen vrij ten gunste van het begrotingsresultaat in betreffend jaar. Indien de in jaar T vrijgevallen middelen toch nodig blijken te zijn zal bij de eerstvolgende Bestuursrapportage een voorstel tot resultaatbestemming van het resultaat jaar T worden gedaan.
- Middelen voor de arbeidsmarktregio die wij als centrumgemeente ontvangen worden 1 op 1 doorgezet.

Integratieuitkering sociaal domein

- Indexatie beschermd wonen: de in de begroting nog resterende stelpost voor indexatie 2026 is verrekend.
- Indexatie middelen participatiebudget (WSW-middelen) worden 1 op 1 doorbetaald aan de EMCO. De EMCO zal worden gevraagd om te berekenen wat het effect op hun begroting is van de extra rijksmiddelen.
- Indexatie middelen participatiebudget (Werkdeel-beschut werk) gaat naar de algemene middelen.
- De structurele bijdrage Beschut werk is de Rijksbijdrage sociale infrastructuur. Deze bijdrage storten we conform raadsbesluit in de reserve Sociale infrastructuur EMCO.